

Garb Tenczyński- zabytki cz.II

W **Wygielzowie** znajduje się także Nadwiślański Park Etnograficzny. Budowę skansenu rozpoczęto w 1968 r. Oficjalne otwarcie i udostępnienie do zwiedzania pierwszych obiektów nastąpiło w październiku 1973 r. Aktualna ekspozycja obejmuje 27 zabytkowych obiektów drewnianych wzbogaconych o małą architekturę (kapliczki, studnie, pasieki), które zostały rozmieszczone w sektorach małomiasteczkowym i wiejskim. Nadwiślański Park Etnograficzny prezentuje kulturę Krakowiaków Zachodnich. W skansenie można zobaczyć m.in. **Spichlerz plebański z Tenczynka z 1726, Stodoła plebańska z Regulic z końca XVIII wieku, Chalupa półkurna z Rozkochowa z 1813, Chalupa biedniacka z Płazy z końca XIX wieku, Chlewik dla świń z Kaszowa z II połowy XIX wieku, Stodoła ośmioboczna z Kaszowa z połowy XIX wieku, Chalupa z Przeciszowa z 1837, Stodoła ośmioboczna z Przeciszowa z II połowy XIX wieku, Chalupa z Podolsza z 1862, Kuźnia z Liszek z II połowy XIX wieku, Olejarnia z Dąbrowy Szlacheckiej z II połowy XIX wieku, Spichlerz z Giebułtowa z połowy XIX wieku, Chalupa z Przegini Duchownej z 1862, Spichlerz dworski z Kościelca z 1798, Studnia publiczna z Aleksandrowic z II połowy XIX wieku, Karczma z Minogi z II połowy XIX wieku Dom małomiasteczkowy, podcieniowy z Alwerni z 1825 , Dom małomiasteczkowy z Chrzanowa z 1804.**

Jednym z ciekawszych miast położonych na Grzbiecie Tenczyńskim jest **Alwernia**. Do najcenniejszych zabytków architektury w mieście należy klasztor i kościół oo. Bernardynów usytuowany na wzgórzu „Podskale” 316 m n.p.m. Fundatorem klasztoru był Krzysztof z Korytna Koryciński herbu Topór, właściciel pobliskiej Poręby Żegoty i sekretarz królewski. Początki fundacji sięgają 1616 r., kiedy to w miejscu późniejszego klasztoru postawiono krzyż i wybudowano drewniany kościółek. Z Krakowa fundator sprowadził do Alwerni bernardynów. Murowany klasztor wybudowano w latach 1625-1656, a kościół powstawał w latach 1630-1676. Kościół Bernardynów w Alwerni jest pierwszym w Polsce sanktuarium p. w. Św. Franciszka w Tajemnicy Stygmatów. Obecny kościół i klasztor oo. Bernardynów zachowały barokową formę, a we wnętrzu świątyni również dominuje wyposażenie barokowe. Zgodnie z tradycją, w niedzielę oktawy uroczystości Bożego Ciała w Alwerni odbywa się sławny odpust poświęcony czci Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa Pana. Dzieje się tak za sprawą kultu słynnego obrazu *Ecce Homo* („Oto Człowiek”). Jest on darzony ogromnym kultem. Wizerunek Jezusa Miłosiernego mieści się w bocznej kaplicy, wybudowanej w r.1709. Sam obraz trafił do Alwerni w 1686 r. Według tradycji, obraz został przewieziony z Konstantynopola na dwór cesarza Ferdynanda III, następnie z Wiednia miał być dostarczony do Koszyc, skąd został ofiarowany do Polski.

Po sąsiedzku, 3km na północ od Alwerni, znajdujemy wieś **Porębę Żegoty**, o której historyczne wzmianki pojawiają się od XIV wieku. W centrum wsi zachowany jest unikatowy krajobraz historyczny, na który składają się barokowy kościół parafialny z 1762 r. , wybudowany z fundacji Franciszka Szwarcenberga Czernego w miejscu poprzedniego oraz zespół pałacowo-parkowy z ruinami pałacu Szembeków z XVIII w., rozległym parkiem kryjącym m.in. mauzoleum rodziny Szembeków z 1921 r. oraz zabudowaniami trzech zespołów gospodarczych.

Bliżej Krakowa w obrębie Garbu znajduje się wieś **Aleksandrowice**. Wzmiankowana była już w 1401 r. jako własność rycerska. W miejscowości możemy podziwiać neoklasycystyczny dwór z 1900 r. wystawiony przez Dominika księcia Radziwiłła. Obok zachowały się: nieco późniejsza oficyna , zaś poniżej przy drodze zabudowania folwarczne z końca XIX w. Ponadto zachował się także dawny szpital dla ubogich tj. dom dla weteranów wojennych(dziś ośrodek zdrowia) wzniesiony w 1841 r z woli ówczesnego dziedzica Wilhelma Żeleńskiego.

Kolejną miejscowością położoną w kierunku Krakowa wciąż na Garbie Tenczyńskim są **Balice**, wieś ze średniowieczną metryką, sięgająca 1229 r. W XVI w. była własnością Bonerów, następnie Firlejów, od poł. XVII w. Szembeków. Do atrakcji turystycznych należy pałac Radziwiłłów z lat 1887-1894. Wybudowany pierwotnie w XV w. był siedzibą znamienitych rodów: